

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра соціальної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

(шифр і назва навчальної дисципліни)

перший рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____
(шифр та назва галузі знань)

спеціальність _____ 6.053 Психологія _____
(код і назва спеціальності)

кваліфікація _____ бакалавр з психології _____

Робоча програма Психологія сім'ї
(назва навчальної дисципліни)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківська державна академія культури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол від. “_27_” серпня 2016 року № _1_

Завідувач кафедри соціальної психології

_____ (підпис) (Большакова А.М.)
(прізвище та ініціали)
. “__” серпня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Обов'язкова
	<u>6.053 Психологія</u> (шифр і назва)	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>6.010106 Соціальна педагогіка</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр
(назва)		
Загальна кількість годин – 90		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		20 год.
		Семінарські
		14 год.
		Практичні
		0 год.
		Самостійна робота
		56 год.
Індивідуальні завдання: _ год.		
Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 34/56

2.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Психологія сім'ї» – навчальна дисципліна, яка в контексті сучасних досягнень психологічної думки посилює світоглядну та професійну підготовку бакалаврів напряму «Соціальна педагогіка».

Мета: опанування студентами знаннями про психологічні особливості сучасної сім'ї, об'єктивні і суб'єктивні чинники її розвитку, ролі сім'ї в соціалізації індивіда.

Завдання:

- дати студентам основні психологічні поняття, що характеризують сімейні стосунки;
- сформулювати у студентів розуміння психологічних закономірностей подружніх і дитячо-батьківських взаємостосунків;

- навчити студентів аналізувати існуючі моделі сімейних стосунків, об'єктивних труднощів шлюбу, кризових періодів сім'ї;
- ознайомити студентів з специфікою практичної допомоги сім'ї.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- первинні уявлення про еволюцію сімейних стосунків;
- соціально-психологічну модель сімейних стосунків, тенденції розвитку сучасної сім'ї;
- особливості мотивації вступу у шлюб та дошлюбного періоду;
- руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї;
- вплив сім'ї на розвиток кожного з її членів;
- основні види сімейного виховання.

вміти:

- виявляти основні проблеми з якими може зіткнутись сучасна сім'я;
- застосовувати психодіагностичні методи дослідження сім'ї;
- надавати первинну соціально-психологічну допомогу членам сім'ї.

володіти навичками:

- аналізу моделі сімейних стосунків, тенденції розвитку сучасної сім'ї;
- розпізнавання руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї;
- використовувати методи діагностики особливостей міжособистісних відносин.

4. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Психологічні особливості сучасної сім'ї.

Тема 1. Визначення основних понять та еволюція шлюбу та сім'ї.

Тема 2. Соціально-психологічні характеристики сім'ї.

Тема 3. Емоційний компонент взаємодії подружжя.

Тема 4. Психологія подружньої сумісності.

Тема 5. Характеристика психологічної сутності шлюбу.

Тема 6. Дошлюбний період.

Тема 7. Проблема молодої сім'ї.

Тема 8. Динаміка подружніх відносин.

Тема 9. Руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї.

Тема 10. Психологічна допомога сім'ї.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	сем	пр.з	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Психологічні особливості сучасної сім'ї						
Визначення основних понять та еволюція	5	2	1			2

шлюбу та сім'ї.					
Соціально-психологічні характеристики сім'ї.	9	2	1		6
Емоційний компонент взаємодії подружжя.	9	2	1		6
Психологія подружньої сумісності.	9	2	1		6
Характеристика психологічної сутності шлюбу.	9	2	1		6
Дошлюбний період.	9	2	1		6
Проблема молодої сім'ї.	10	2	2		6
Динаміка подружніх відносин.	10	2	2		6
Руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї.	10	2	2		6
Психологічна допомога сім'ї.	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 1	90	20	14		56
Усього годин	90	20	14		56

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення основних понять та еволюція шлюбу та сім'ї.	1
2	Соціально-психологічні характеристики сім'ї.	1
3	Емоційний компонент взаємодії подружжя.	1
4	Психологія подружньої сумісності.	1
5	Характеристика психологічної сутності шлюбу.	1
6	Дошлюбний період.	1
7	Проблема молодої сім'ї.	2
8	Динаміка подружніх відносин.	2
9	Руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї.	2
10	Психологічна допомога сім'ї.	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять

Не передбачено

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення основних понять та еволюція шлюбу та сім'ї.	2
2	Соціально-психологічні характеристики сім'ї.	6
3	Емоційний компонент взаємодії подружжя.	6
4	Психологія подружньої сумісності.	6
5	Характеристика психологічної сутності шлюбу.	6
6	Дошлюбний період.	6
7	Проблема молодої сім'ї.	6
8	Динаміка подружніх відносин.	6
9	Руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї.	6
10	Психологічна допомога сім'ї.	6
	Разом	56

9. Індивідуальні завдання

1. Сім'я та сімейні стосунки в історичному розвитку суспільства.
2. Основні проблеми сучасної сім'ї.
3. Основні закономірності формування шлюбної пари.
4. Психологічні труднощі та проблеми на зрілій і пізній стадії шлюбу.
5. Міфологія статі людини.
6. Психогігієна інтимних стосунків членів подружжя.
7. Любов в психології, мистецтві і художній літературі.
8. Психологічні проблеми сім'ї в художній літературі та історії.
9. Роль батька в сімейному вихованні дитини.
10. Роль матері в сімейному вихованні дитини.
11. Роль батьків молодих в сімейних стосунках шлюбної пари.
12. Психологічна сумісність членів подружжя.
13. Стосунки колишнього подружжя після розлучення і вплив їх на дитину.
14. Психодіагностика шлюбно-сімейних стосунків.
15. Вплив мачухи (або вітчима) на виховання дитини і формування її особистості. Психологія повторного шлюбу.
16. Період „від знайомства до шлюбу“.
17. Психологія самотності.
18. Проблеми статевого виховання дітей.

10. Методи навчання

Методи навчання, що використовуються у процесі лекційних занять:

- лекція з елементами пояснення;
- лекція-бесіда;
- лекція-дискусія;
- ілюстрація наочних матеріалів;
- пояснення.

Методи навчання, що використовуються під час практичних занять:

- виконання вправ та завдань;

- робота з текстом підручника (конспектування, анотування, реферування, цитування тощо);
- самостійна робота.

11. Методи контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений залік. Проведення підсумкової атестації і отримання на ній позитивної оцінки включає: а) оцінку проміжної атестації (результати модуля), б) оцінку відвідуваності занять і активність в аудиторії; а також в) оцінку виконання усіх завдань самостійної роботи.

Підсумкова атестація проводиться у вигляді заліку.

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати практичних занять.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістовий модуль №1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	100
5	5	5	5	10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

№ з/п	Найменування методичних матеріалів	Рік видання	Наявність в бібл. примірн.	Ел. варіант	Код
1	2	3	5	6	7
1. ТЕКСТИ ТА КОНСПЕКТИ ЛЕКЦІЙ					
1	Соціальна психологія : Опорний конспект лекцій для студ. 2 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності «менеджмент» / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: А.М. Большакова. – Х.: ХДАК, 2012. – 72 с.	2012	50	+	
2. СЛОВНИКИ, ДОВІДНИКИ					

1	Большой психологический словарь / Под ред. Б.Г. Мещерякова, В.П. Зинченко.- СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2003.- 672 с.	2003	2	-	
2	Дьяченко М.И.. Психологический словарь-справочник / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович.- Минск: Харвест, 2001.- 576 с.	2001	1	-	
3	Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова.- М.: Педагогика-Пресс, 1999.- 439 с.	1999	1		
4	Ребер Артур. Большой толковый психологический словарь. В 2-х т. / Артур Ребер ; The Penguin.- М.: АСТ, 2001.	2001	1		
5	Словарь практического психолога / Сост. С.Ю. Головин.- Минск: Харвест, 2003.- 800 с.	2003	1		

14. Рекомендована література

Базова

1. Берн Ш. Гендерная психология / Шон Берн. - М.: Прайм-Еврознак, 2004. - 320 с.
2. Борисенко Ю.В. Психология отцовства / Ю. В. Борисенко - Москва- Обнинск: «ИГ-СОЦИН», 2007. - 220с.
3. Варга А. Я. Введение в системную семейную психотерапию / Анна Яковлевна Варга - СПб.: Речь, 2001. - 174 с.
4. Винникот Д. В. Разговор с родителями / Дональде Вудс Винникот - М.: Независимая фирма "Класс, 1994. - 112 с.
5. Гиппенрейтер Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Юлия Борисовна Гиппенрейтер - М.: Мысль, 2008. - 256 с.
6. Ильин В. А. Археология детства: Психологические механизмы семейной жизни / Валерий Александрович Ильин - М. Независимая фирма "Класс", 2002. - 208 с.
7. Лисина М. И. Формирование личности ребенка в общении Питер; СПб.; 2009.-318 с.
8. Менегетти А. Педагогика / Антонио Менегетти. - ННБФ "Онтопсихология", 2010 - 410с.
9. Олифинович Н. И. Психология семейных кризисов / Н. И. Олифинович, Т. А. Зинкевич-Куземкина, Т. Ф. Велента. - СПб.: Речь, 2008. - 360 с.
10. Пезешкиан Н. Психотерапия повседневной жизни / Носсарт Пезешкиан - СПб.: Речь, 2004. - 288с.
11. Сатир В. Как строить себя и свою семью / Вирджиния Сатир - М.: Педагогика-Пресс, 1992. - 192с.
12. Стюарт И. Жизненный сценарий [Электронный ресурс] / И. Стюарт, В. Джонс - М., 1987. - Режим доступа до книги: Шпр://Лулулу.p8уш81;.га
13. Филиппова Г. Г. Психология материнства: Учебное пособие. — М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. — 240 с
14. Фромм Э. Искусство любить / Эрих Фромм. - СПб.: Азбука, 2002. - 221с.
15. Фромм Э. Мужчина и Женщина / Эрих Фромм. - М., 2003. - 310с.
16. Хамитов Н. В. Одиночество женское и мужское: Опыт вживания в проблему / Назип Виленович Хамитов. - М.: ООО «Издательство АСТ»; Харьков: «Торсинг», 2004. - 444 с.
17. Целуйко В. М. Вы и ваши дети / Валентина Михайловна Целуйко. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. - 283 с.

18. Эйдемиллер Э. Г. Психология и психотерапия семьи / Э. Эйдемиллер, В. Юстицкис. - [3-е изд.]. - СПб.: Питер, 2002. - 656 с.
19. Юнг К. Г. Проблемы души нашего времени / Карл Густав Юнг. - М.: Прогресс, 2006. - 331с.
20. Юнг К. Г. Психологические типы Перевод: София Лорие. Спб.:Азбука, 2001.-285 с.

Допоміжна

1. Алешина Ю.Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование / Алешина Ю.Е. - М.: „Класс", 2000. - 208 с.
2. Вток Н.Р. Социально-психологичний анализ подружніх конфліктів / Вток Н.Р. // Збірник наукових праць. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. - Вип. 9,-4.2.-С. 109-116.
3. Витакер К. Полуночне розмишлення сімейного терапевта / Витакер К. - М.: «Класс», 2004.- 208 с.
4. Витек К. Проблемы супружеского благополучия / Общ. ред. М.С.Мацковского / Витек К. - М.: Прогресс, 1988. - 140 с.
5. Волкова А.Н. На пороге семи / Волкова А.Н., Штильбанс В.И. - Л., 1989.
6. Волкова А.Н. Методические приемы диагностики супружеских отношений / Волкова А.Н., Трапезникова Т.М. // Вопросы психологии. - 1985. - №5.
7. Витек К. Проблемы супружеского благополучия. - М.,1988.
8. Говорун Т.В., Кікшеджі О.М. Психологія стал. - Т, 2002.
9. Гозман Л.Я., Алёшина Ю.Е. Социально-психологические исследования семьи: проблемы и перспективы // Психологический журнал. - 1991.-№4.
10. Гребенников И.В. Основы семейной жизни. -М.: Просвещение, 1991.
11. Гридковець Л.М. Подолання подружніх конфліктів // Практична психологія та соціальна робота. - 1999. - № 8. - С.37-38.
12. Гришина Н.В. Психология конфликта. - С.-Пб.: Питер, 2001. - 404 с.
13. Грюнвальд Берне Б., Макаби Гарольд В. Консультирование семьи. - М.: Когито-Центр, 2004. - 416 с.
14. Ильин Е.П. Дифференциальная психофизиология мужчин и женщин. - СПб, 2003.-504 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Научная электронная библиотека <http://elibrary.ru/defaultx.asp>
2. Наукова періодика України <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
3. Экзистенциальная и гуманистическая психология (информационный сайт) <http://hpsy.ru/>
4. Библиотека Института психотерапии и клинической психологии <http://www.psyinst.ru/library.php>
5. Полнотекстовая база данных изданий по психологии и педагогике http://psyjournals.ru/journal_catalog/index.shtml
6. Психологи: журнал Высшей школы экономики <http://psy-journal.hse.ru/full/>
7. Московский психологический журнал <http://magazine.mospsy.ru/>
8. Онлайн библиотека по психологии и саморазвитию. http://www.koob.ru/practic_psychology/
9. Электронные психологические словари по психологии. (<http://azps.ru/handbook/>; <http://psi.webzone.ru/>)